

KONVENCIJA O ZAŠTITI EVROPSKE DIVLJAČI I NJIHOVIH PRIRODNIH STANIŠTA

Autor:

Filip Popović

Beograd, 05.06.2017.

CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE AND NATURAL HABITATS

Konvencija o zaštiti evropske divljači i njihovih prirodnih staništa, otvorena na potpisivanje 1979. godine u Bernu, stupila je na snagu ispunjenjem uslova o potpisivanju i implementaciji od strane najmanje pet država članica Saveta Evrope, 1982. godine. Do danas, Konvenciju je ratifikovalo više od 50 zemalja uključujući i četiri afričke zemlje, kao i Evropsku uniju.

State	Signature	Ratification	Entry into force	Latvia	23 January 1997	23 January 1997	1 May 1997
Albania	31 October 1995	13 January 1999	1 May 1999	Liechtenstein	19 September 1979	30 October 1980	1 June 1982
Andorra	11 May 2000	13 October 2000	1 February 2001	Lithuania	28 September 1994	5 September 1996	1 January 1997
Armenia	13 March 2006	14 April 2008	1 August 2008	Luxembourg	19 September 1979	23 March 1982	1 July 1982
Austria	19 September 1979	2 May 1983	1 September 1983	Malta	26 November 1993	26 November 1993	1 March 1994
Azerbaijan		28 March 2000 a	1 July 2000	Moldova		24 May 1994 a	1 September 1994
Belgium	19 September 1979	24 August 1990	1 December 1990	Monaco	7 February 1994 a	1 June 1994	
Bosnia and Herzegovina	17 November 2008	17 November 2008	1 March 2009	Montenegro	3 March 2009	1 October 2009	1 February 2010
Bulgaria		31 January 1991 a	1 May 1991	Netherlands	19 September 1979	28 October 1980	1 June 1982
Croatia	3 November 1999	3 July 2000	1 November 2000	Norway	19 September 1979	27 May 1986	1 September 1986
Cyprus	21 October 1981	16 May 1988	1 September 1988	Poland	24 March 1995	13 September 1995	1 January 1996
Czech Republic	8 October 1997	25 February 1998	1 June 1998	Portugal	19 September 1979	3 February 1982	1 June 1982
Denmark	19 September 1979	8 September 1982	1 January 1983	Romania		18 May 1993 a	1 September 1993
Estonia		3 August 1992 a	1 December 1992	Serbia	9 January 2008	9 January 2008	1 May 2008
Finland	19 September 1979	9 December 1985	1 April 1986	Slovakia	28 April 1994	23 September 1996	1 January 1997
France	19 September 1979	26 April 1990	1 August 1990	Slovenia	20 October 1998	29 September 1999	1 January 2000
Georgia	18 May 2009	19 November 2009	1 March 2010	Spain	19 September 1979	27 May 1986	1 September 1986
Germany	19 September 1979	13 December 1984	1 April 1985	Sweden	19 September 1979	14 June 1983	1 October 1983
Greece	19 September 1979	13 June 1983	1 October 1983	Switzerland	19 September 1979	12 March 1981	1 June 1982
Hungary		16 November 1989 a	1 March 1990	Republic of Macedonia	17 December 1998	17 December 1998	1 April 1999
Iceland	17 June 1993	17 June 1993	1 October 1993	Turkey	19 September 1979	2 May 1984	1 September 1984
Ireland	19 September 1979	23 April 1982	1 August 1982	Ukraine	17 August 1998	5 January 1999	1 May 1999
Italy	19 September 1979	11 February 1982	1 June 1982	United Kingdom	19 September 1979	28 May 1982	1 September 1982
Latvia	23 January 1997	23 January 1997	1 May 1997				

State	Signature	Ratification	Entry into force
Belarus		19 February 2013 a	1 June 2013
Burkina Faso		14 June 1990 a	1 October 1990
Morocco		25 April 2001 a	1 August 2001
Senegal		13 April 1987 a	1 August 1987
Tunisia		12 January 1996 a	1 May 1996

Organisations	Signature	Ratification	Entry into force
European Union	19 September 1979	7 May 1982	1 September 1982

STROGO ZAŠTIĆENE VRSTE FLORE

PTERIDOPHYTA ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.
Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C.Presl

DRYOPTERIDACEAE

Dryopteris corleyi Fraser-Jenk.

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOETACEAE

Isoetes boryana Durieu

Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert

Marsilea quadrifolia L.

Marsilea strigosa Willd.

Pilularia minuta Durieu ex.Braun

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium matricariifolium A. Braun ex Koch

Botrychium multifidum (S. G. Gmelin) Rupr.

Botrychium simplex Hitchc.

Ophioglossum polyphyllum A.Braun

SALVINIACEAE

Salvinia natans (L.) All.

GYMNOSPERMAE

CUPRESSACEAE

Tetraclinis articulata (Vahl) Masters

PINACEAE

Abies nebrodensis (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMATACEAE

Alisma wahlenbergii (O.R.Holmb.) Juz.

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.

Luronium natans (L.) Raf.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria nevadensis Boiss. & Reuter

Arenaria provincialis Chater & Halliday

Cerastium alsinifolium Tausch

Dianthus hypanicus Andrz.

Dianthus nitidus Waldst. et Kit.

Dianthus rupicola Biv.

Dianthus serotinus Waldst. et Kit.

Dianthus urumoffii Stoj. et Acht.

Gypsophila papillosa P.Porta

Herniaria algarvica Chaudri

Herniaria maritima Link

Minuartia smejkalii Dvorakova

Moehringia fontqueri Pau

Moehringia hypanica Gryw. et Klok.

Moehringia jankae Griseb. ex Janka

Moehringia tommasinii Marches.

Petrocoptis grandiflora Rothm.

Petrocoptis montsicciana O.Bolós & Rivas

Mart.

Petrocoptis pseudoviscosa Fernández Casas

Saponaria halophila Hedge & Hub.-Mor.

Silene cretacea Fisch. ex Spreng.

Silene furcata Raf. subsp. *angustiflora* (Rupr.) Walters

Silene haussknechtii Heldr. ex Hausskn.

Silene hifacensis Rouy ex Willk.

Silene holzmannii Heldr. ex Boiss.

Silene mariana Pau

Silene orphanidis Boiss.

Silene pompeiopolitana Gay ex Boiss.

Silene rothmaleri Pinto da Silva

Silene salsuginea Hub.-Mor.

Silene sangaria Coode & Cullen

Silene velutina Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

Beta adanensis Pamuk. apud Aellen

Beta trojana Pamuk. apud Aellen

Cremnophyton lanfranconi Brullo et Pavone

Kalidiopsis wagenitzii Aellen

Kochia saxicola Guss.

Microcnemum coralloides (Loscos & Pardo)

Font Quer subsp. *anatolicum* Wagenitz

Salicornia veneta Pignatti & Lausi

Salsola anatolica Aellen

Suaeda cucullata Aellen

CISTACEAE

Helianthemum alypoides Losa & Rivas

Goday

Helianthemum arcticum (Grosser) Janch.

Helianthemum caput-felis Boiss.

Tuberaria major (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira

COMPOSITAE

Achillea glaberrima Klok.

Achillea thracica Velen.

Anacyclus latealatus Hub.-Mor.

Andryala levitomentosa (E. I. Nayardy)

P. D. Sell

Anthemis glaberrima (Rech.f.) Greuter

Anthemis halophila Boiss. & Bal.

Anthemis trotzkiana Claus ex Bunge.

Artemisia granatensis Boiss.

Artemisia insipida Vill.

CONVOLVULACEAE

Convolvulus argyrothamnos Greuter

Convolvulus pulvinatus Sa'ad

CRUCIFERAE

Alyssum akamasicum B.L.Burt

Alyssum borzaeanum E. I. Nayardy

Alyssum pyrenaicum Lapeyr.

(*Ptilotrichum pyrenaicum* (Lapeyr.) Boiss.)

Arabis kennedyae Meikle

Armoracia macrocarpa (Waldst. & Kit.)

Kit. ex Baumg.

Aurinia uechtritzi (Bornm.) Cullen et

T. R. Dudley

Biscutella neustriaca Bonnet

Boleum asperum (Pers.) Desvaux

Brassica glabrescens Poldini

Brassica hilarionis Post

Brassica insularis Moris
Brassica macrocarpa Guss.
Brassica sylvestris (L.) Mill. subsp. *taurica*
Tzvel.
Braya purpurascens (R.Br.) Bunge
Cochlearia polonica Fr hlich
Coincya rupestris Rouy (*Hutera rupestris* P.
Porta)
Coronopus navasii Pau
Crambe koktebelica (Junge) N. Busch.
Crambe litwinonowii K. Gross.
Diploptaxis ibicensis (Pau) Gomez-Campo
Diploptaxis siettiana Maire
Draba dorneri Heuffel
Erucastrum palustre (Pirona) Vis.
Erysimum pieninicum (Zapal.) Pawl.
Iberis arbuscula Runemark
Ionopsidium acaule (Desf.) Reichemb.
Ionopsidium savianum (Caruel) Ball ex
Arcang.
Lepidium turczaninowii Lipsky.
Murbeckiella sousae Rothm.
Schivereckia podolica (Besser) Andrz.
Sisymbrium cavanillesianum Valdes &
Castroviejo (*S. matritense* P.W.Ball &
Heywood)
Sisymbrium confertum Stev.
Sisymbrium supinum L.
Thlaspi cariense A. Carlstr m
Thlaspi jankae A. Kern
CYPERACEAE
Carex secalina Willd. ex Wahlenb.
Eleocharis carniolica Koch
DIOSCOREACEAE
Borderea chouardii (Gaussen) Heslot
DIPSACACEAE
Dipsacus cephalarioides Mathews &
Kupicha
DROSERACEAE
Aldrovanda vesiculosa L.
ERICACEAE
Vaccinium arctostaphylos L.
Nepeta dirphyia (Boiss.) Heldr. ex Halacsy

Nepeta sphaciotica P.H.Davis
Origanum cordifolium (Auch. & Montbr.) Vogel
(*Amaracus cordifolium* Auch. & Montr.)
Origanum dictamnus L.
Origanum scabrum Boiss. & Heldr
Phlomis brevibracteata Turrill
Phlomis cypria Post
Rosmarinus tomentosus Hub.-Mor. & Maire
Salvia crassifolia Sibth. & Smith
Sideritis cypria Post
Sideritis incana L. subsp. *glauca* (Cav.)
Malagarriga
Sideritis javalambrensis Pau
Sideritis serrata Cav. ex Lag.
Teucrium charidemi Sandwith
Teucrium lamiifolium D'Urv.
Teucrium lepicephalum Pau
Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday
Thymus aznavourii Velen.
Thymus camphoratus Hoffmanns. & Link
Thymus carnosus Boiss.
Thymus cephalotos L.
LEGUMINOSAE
Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E.Sierra
Astragalus aitosensis Ivanisch.
Astragalus algarbiensis Coss. ex Bunge
Astragalus aquilanus Anzalone
Astragalus centralpinus Braun-Blanquet
Astragalus kungurensis Boriss.
Astragalus macrocarpus DC. subsp. *lefkarensis*
Agerer-Kirchoff & Meikle
Astragalus maritimus Moris
Astragalus peterfii Jav.
Astragalus physocalyx Fischer
Astragalus psedopurpureus Gusul.
Astragalus setosulus Gontsch.
Astragalus tanaiticus C. Koch.
Astragalus tremolsianus Pau
Astragalus verrucosus Moris
Cytisus aeolicus Guss. ex Lindl.
Genista dorycnifolia Font Quer
Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci
Genista tetragona Bess.

Glycyrrhiza iconica Hub.-Mor.
Hedysarum razoumovianum Fisch. et Helm.
Ononis maweana Ball
Oxytropis deflexa (Pallas) DC. subsp.
norvegica Nordh.
Sphaerophysa kotschyana Boiss.
Thermopsis turcica Kit Tan, Vural & K k d
Trifolium banaticum (Heuffel) Majovsky
Trifolium pachycalyx Zoh.
Trifolium saxatile All.
Trigonella arenicola Hub.-Mor.
Trigonella halophila Boiss.
Trigonella polycarpa Boiss. & Heldr.
Vicia bifoliolata J.D.Rodriguez
LENTIBULARIACEAE
Pinguicula crystallina Sibth. & Sm.
Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper
Liparis loeselii (L.) Rich.
Ophrys argolica Fleischm.
Ophrys isaura Renz & Taub.
Ophrys kotschyi Fleischm. & So
Ophrys lunulata Parl.
Ophrys lycia Renz & Taub.
Ophrys oestriifera Bieb.
Ophrys taurica (Aggeenko) Nevski.
Orchis provincialis Balb.
Orchis punctulata Stev. ex Lindl.
Platanthera obtusata (Pursh) Lindl. subsp.
oligantha (Turcz.) Hulten
Spiranthes aestivalis (Poiret) L.C.M. Richard
Stenisiella satyrioides (Stev.) Schlechter.
PAEONIACEAE
Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.
Paeonia clusii F.C.Stern (Stern) subsp. *rhodia*
(Stearn) Tzanoudakis
Paeonia officinalis L. subsp. *banatica* (Rochel)
So
Paeonia parnassica Tzanoudakis
Paeonia tenuifolia L.
PALMAE
Phoenix theophrasti Greuter
PAPAVERACEAE
Papaver lapponicum (Tolm.) Nordh.

Propisi EU u oblasti očuvanja divlje flore i faune

Od međunarodnih ugovora naročito su značajni sledeći:

- ▣ Konvencija o očuvanju migratornih vrsta divljih životinja
- ▣ Konvencija o zaštiti evropske divljači i prirodnih staništa
- ▣ Konvencija o zaštiti biodiverziteta
- ▣ Konvencija o sprečavanju širenja pustinja
- ▣ Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore
- ▣ Konvencija o zaštiti Alpi

U pogledu zaštite divljih biljnih vrsta, ovom konvencijom su zabranjeni:

- branje,
- sakupljanje,
- sečenje i čupanje iz korena,
- posedovanje,
- trgovina, odnosno razmena određenih divljih biljnih vrsta

U pogledu zaštite divljači, zabranjeni su:

- svi oblici namernog zarobljavanja i držanja i namernog ubijanja
- namerno oštećivanje ili uništavanje mesta za hranjenje, razmnožavanje ili odmor (njihovih prirodnih staništa)
- namerno uznemiravanje, naročito tokom perioda razmnožavanja, podizanja mladih i hibernacije
- namerno uništavanje ili uzimanje jaja od divljači ili držanje ovih jaja iako su prazna
- posedovanje ovih životinja, živih ili mrtvih, ili interna trgovina istima, uključujući preparirane životinje i bilo koji lako prepoznatljiv deo ili derivat istih

Strane ugovornice zabranjuju upotrebu svih sredstava za zarobljavanje i ubijanje i korišćenje svih sredstava koja mogu izazvati lokalno nestajanje populacije jedne vrste ili ozbiljno uznemiravanje istih, a posebno sredstava navedenih u Dodatku IV.

Eksploatacija divlje faune ovom Konvencijom *nije* zabranjena, ali postoje posebne mere i uslovi koje država mora ispuniti kako bi delovala u granicama propisa, i to na taj način da se njihov opstanak ne dovede u pitanje.

Čl.9. Konvencije dozvoljava izuzetke od navedenih zabrana.

Strane ugovornice su obavezne da svake dve godine izveštavaju Stalni komitet o izuzecima koji se prave.

Stalni komitet

Donošenjem Konvencije nastala je potreba da se osnuje odgovarajući organ koji bi omogućio njeno sprovođenje. Svaka država članica može poslati jednog ili više delegata koji će je predstavljati u Stalnom komitetu, ali će u svakom slučaju imati pravo jednog glasa. Evropska unija glasa po principu broja glasova koji je jednak broju članica ali se glas jedne države ne može udvajati na ovaj način. Države koje nisu potpisnice a ni članice Evropskog saveta, mogu prisustvovati sastancima Komiteta u statusu posmatrača, ukoliko su dobile poziv na osnovu jednoglasne odluke. Pored toga, status posmatrača mogu dobiti i međunarodne agencije ili tela, bilo vladina ili nevladina, i nacionalne vladine agencije ili tela. Stalni komitet saziva generalni sekretar Saveta Evrope na najmanje dve godine. Posle svakog sastanka Stalni komitet će Komitetu ministara Saveta Evrope prosleđivati izveštaj o svom radu i o funkcionisanju Konvencije.

NATURA 2000

Prostire se na preko 18% teritorije EU i predstavlja najveću koordiniranu mrežu zaštite prirodnih staništa. Naziva se rajem za evropske najranjivije i najugroženije vrste i prirodna staništa.

Obuhvata 28 država koje su i članice EU, kontinentalno a i morem. Cilj mreže je da na duge staze osigura preživljavanje ranjivih i ugroženih evropskih vrsta i prirodnih staništa, nabrojanih Direktivom o pticama i Direktivom o prirodnim staništima.

Natura 2000 nije sistem strogih prirodnih rezervata gde bi ljudske delatnosti bile u potpunosti isključene. Iako uključuje strogu zaštitu prirodnih rezervata, većina zemlje ostaje u privatnom vlasništvu. Pristup očuvanju i uzdržanoj upotrebi zona koje štiti Natura 2000 zasniva se na ljudskom radu sa prirodom. Naime, članice moraju obezbediti da se zonama upravlja na najpodesniji način, kako sa ekološke tako i sa ekonomske strane.

ASCI I EMERALD NETWORK

1. Identifikacija i selekcija onih zona koje mogu biti zaštićene u skladu sa ASCI. Predložena zona mora biti zvanično nominovan kandidat Emerald mreže od strane Stalnog komiteta, kako je predviđeno Preporukom br. 157 (koja postavlja uslove za status kandidata i kriterijum nominacija).

Potrebno je izvršiti analize i naučna istraživanja na svakom pojedinačnom staništu i vrsti na nacionalnom nivou, kako bi se prikupila znanja o statusu ugroženosti i populaciji vrsta.

2. Procena predloženih zona. Utvrđivanje SCI (Sites of Community Importance).

Svako predloženo područje procenjuje se prema sledećim kriterijumima: utvrđivanje prioriternih vrsta i staništa, važnost područja zbog migratornih puteva, geografski položaj u odnosu na važna područja u susednim zemljama...

3. Zvanično naznačenje zona koje su usvojene prema ASCI na nacionalnom nivou.

Nakon protoka roka od 6 godina od trenutka proglašenja područja kao Područja od važnosti za EU (SCI), zemlja članica ih treba proglasiti Posebnim područjima zaštite (ASCI). Od tada pa na ubuduće, zemlja članica je u potpunosti odgovorna za održavanje povoljnog statusa zaštite vrsta i staništa.

2015

50th Anniversary of the
European Diploma for
Protected Areas

50e anniversaire
du Diplôme européen
des espaces protégés

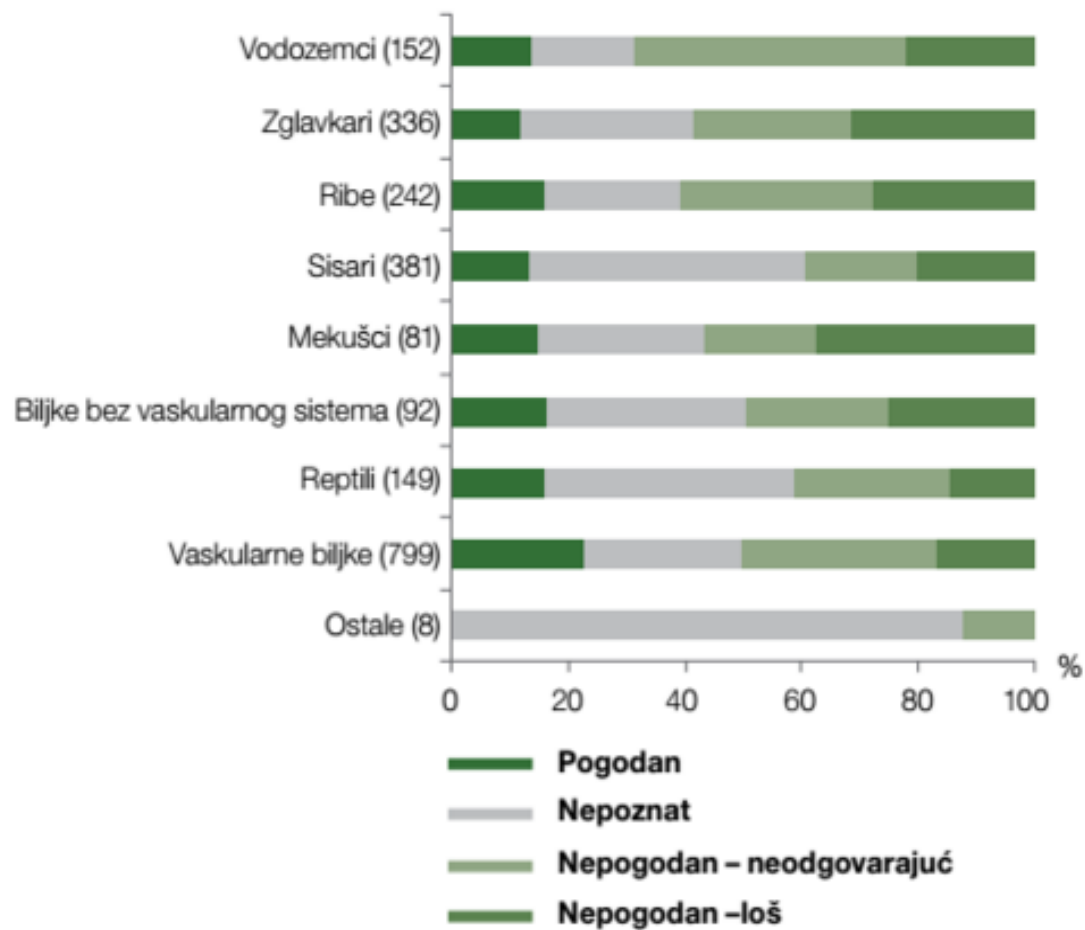
Map of European
Diploma Protected Areas

Međunarodni savez za očuvanje prirodnih resursa (IUCN) objavio je Crvenu listu životinja kojima pretila je opasnost izumiranja. Trenutno ima oko 5500 životinja koje su svrstane u više kategorija, uključujući izumirene, ugrožene i ranjive. Skoro četvrtina svih sisara nalazi se na ovoj listi, a oko četiri odsto gmizavaca i tri vodozemaca. Međutim, dok je status svih sisara procenjen od strane IUCN, samo delić gmizavaca i vodozemaca je temeljno proveren, a vrlo je verovatno da je mnogo više vrsta sasvim blizu izumiranju nego što se mislilo.

Nivo očuvanja divljih vrsta

MANAKIN PTICA

Manakin ptica spada u jednu od najugroženijih vrsta, jedino joj prija boravak u južnoameričkim tropskim šumama.

Mesto staništa: Brazil

Broj preživelih primeraka: 779

SUMATRANSKI NOSOROG

Sumatranski nosorog je zbog uništavanja njegovog prirodnog staništa označen kao kritično ugrožena vrsta. Opstaje samo u delu Malajskog arhipelaga.

Mesto staništa: Malezija i Indonezija

Broj preživelih primeraka: **250**

PIGMEJSKI LENJIVAC

Među ugroženim vrstama nalazi se i pigmejski trozubi lenjivac koji je nastanjen na ostrvu Eskudo de Veraguas, 16 kilometara udaljenom od Paname.

Mesto staništa: Panama

Broj preživelih primeraka: **500**

SCOLOPACIDAE

Na vrhu liste nalazi se šumska ptica scolopacidae, na engleskom poznata kao "sendpajper" (sandpiper), koja živi u Rusiji. Trenutno postoji samo 100 parova ovih ptica, a njihov broj se svake godine smanji za četvrtinu.

Mesto staništa: Rusija, Bangladeš, Burma

Broj preživelih primeraka: 200

MAJMUN PRĆASTOG NOSA

Iako je ova vrsta majmuna nova za naučnike, lako je prepoznatljiva. Stanovnici Azije tvrde da je majmune veoma lako naći, naročito kada pada kiša zato što majmuni imaju problema sa ovom vrstom padavina, koja im pada pravo u kratki nos, što izaziva kijanje.

Mesto staništa: Vijetnam

Broj preživelih primeraka: **200**

Značaj BK

Mnogim životinjskim i biljnim vrstama pretilistrebljenje zato što ne mogu da opstanu u svetu koji se stalno menja intervencijom čoveka. Svakodnevno, industrijskim razvojem i bezobzirnim ponašanjem, značajno doprinosimo razaranju prirode koja služi nama samima i nezaustavno se približavamo izvesnoj budućnosti. Bernska konvencija, kao i mnoštvo drugih akata koji utvrđuju međunarodnu saradnju, deluju u cilju globalnog osveščavanja u oblasti očuvanja prirode; priznajući da divlja flora i fauna predstavljaju prirodno nasleđe od estetske, naučne, kulturne, rekreacione, ekonomske i suštinske vrednosti koje treba sačuvati i predati budućim generacijama. Teži se ostvarivanju uloge flore i faune u očuvanju ekološke ravnoteže.

„Jer nema budućnosti bez zdrave prirode.“

HVALA NA PAŽNJI!